Lietas arhīva Nr. A42-00977-19/45
ECLI:LV:ADRJRIT:2019:0416.A420284518.3.S

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Valmierā 2019.gada 16.aprīlī

Administratīvā rajona tiesa šādā sastāvā:
tiesnesis G.Ploriņš,

piedaloties pieteicējai /pers. A/ un viņas pārstāvei zvērinātai advokātei /pers.X/,
atbildētājas Latvijas Republikas pusē pieaicinātās iestādes Rīgas domes Personu dzīvesvietas reģistrācijas komisijas pārstāvei zvērinātai advokātei /pers.Y/,
trešajām personām /pers. B/ un /pers. C/,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta pēc /pers. A/ pieteikuma par Rīgas domes Personu dzīvesvietas reģistrācijas komisijas 2018.gada 26.septembra lēmuma (18.protokols, 2.4.29.punkts) atcelšanu un mantiskā zaudējuma 100 *euro* apmērā atlīdzināšanu.

Aprakstošā daļa

[1] Rīgas domes Personu dzīvesvietas reģistrācijas komisija (turpmāk – komisija) 2018.gada 26.septembrī pieņēma lēmumu (18.protokols, 2.4.29.punkts) (turpmāk – lēmums) anulēt ziņas par pieteicējas /pers. A/ deklarēto dzīvesvietu /adrese/ (turpmāk – dzīvoklis), pamatojoties uz Dzīvesvietas deklarēšanas likuma 12.panta pirmās daļas 2.punktu. Tātad, secinot, ka pieteicējai nav tiesiska pamata dzīvot deklarētajā dzīvesvietā.

[2] Nepiekrītot lēmumam, pieteicēja vērsās Administratīvajā rajona tiesā ar lūgumu atcelt lēmumu, norādot šādus argumentus.

Pieteicējai nebija zināms, ka /pers. B/ ir vērsusies komisijā ar iesniegumu par deklarētās dzīvesvietas anulēšanu, jo šī gada septembra sākumā pieteicēja bija spiesta sniegt palīdzību radiniekiem Preiļu novadā. Kad pieteicēja atgriezās savā dzīvesvietā, nekādu sūtījumu viņai nebija.

Pieteicēja uzskata, ka lēmums ir nepamatots, jo dzīvoklī viņa dzīvo pastāvīgi no 2007.gada, kad viņai tika nodibināta aizbildnība pār /pers. B/. Pieteicēja visu laiku ir rūpējusies par viņu un tikai nenozīmīga strīda dēļ par to, ka jāmācās, kā arī par vieglprātīgām attiecībām ar draugu, /pers.B/uzrakstījusi minēto iesniegumu. Tā kā /pers. B/ mācās tehnikumā, pieteicēja joprojām viņu atbalsta, kaut gan viņa jau ir kļuvusi pilngadīga. Pieteicējas ieskatā nav nekāda pamata anulēt viņas vienīgo pastāvīgo dzīvesvietu, kurā pieteicēja ir iemitināta likumiski 2007.gadā kā /pers.B/aizbildne. Turklāt /pers. B/ pieder tikai 2/3 domājamās daļas no dzīvokļa, bet 1/3 domājamā daļa pieder /pers. C/. Abas dzīvokļa īpašnieces ir pieteicējas radinieces – māsas meitas. Tādējādi /pers.B/vienpersoniski nevarēja sniegt iesniegumu par pieteicējas dzīvesvietas deklarācijas anulēšanu. Dzīvokli abas trešās personas saņēma mantojumā apgrūtinātu ar parādiem, kurus laikā līdz 2015.gadam pieteicēja ir nomaksājusi un tie ir dzēsti. Pieteicēja arī palīdzējusi /pers. C/ ar naudas līdzekļiem un visādi sniegusi palīdzību, tādēļ pieteicēja pat nepieļauj, ka viņa vēlētos pieprasīt dzēst pieteicējas dzīvesvietas deklarāciju.

Ņemot vērā to, ka /pers. B/ tikko palikuši 19 gadi, tad jaunības dēļ viņa nesaprot, ka pieteicējas iebildumi par viņas destruktīvu darbību nevar būt par pamatu tāda iesnieguma rakstīšanai. Savukārt šobrīd nav likumiska pamata anulēt deklarēto dzīvesvietu.

[3] Komisija tiesā iesniegtajā rakstveida paskaidrojumā *(lietas 14. un 15.lapa)* norāda, ka pieteicējas pieteikumu neatzīst un lūdz to noraidīt, pamatojoties uz šādiem apstākļiem.

2018.gada 28.augustā pieteicēja uzaicināta ierasties Rīgas domes Mājokļu un vides departamenta Tiesiskā nodrošinājuma pārvaldē un sniegt paskaidrojumus par dzīvesvietas deklarēšanas dzīvoklī pamatojumu, tomēr līdz 2018.gada 25.septembrim viņa uz aicinājumu neatsaucās. Tādēļ komisija, izvērtējot tās rīcībā esošos dokumentus, secināja, ka pieteicēja dzīvoklī nedzīvo un tajā nav sasniedzama tiesiskajā attiecībās ar pašvaldību. Komisijā netika saņemti ne pieteicējas paskaidrojumi, ne arī citi dokumenti, kas apliecinātu, ka pieteicējai ir tiesisks pamats apmesties uz dzīvi dzīvoklī atbilstoši Dzīvesvietas deklarēšanas likuma 3.panta otrās daļas nosacījumiem. Komisijas rīcībā netika iegūtas ziņas, ka pastāvētu īres tiesiskās vai citas civiltiesiskās attiecības, kas piešķirtu pieteicējai dzīvokļa lietošanas tiesības.

Pieteikumā tiesai pieteicēja apgalvo, ka iemitinājusies dzīvoklī 2007.gadā kā /pers. B/ aizbildne. Tomēr pieteikumā norādītais atšķiras no pieteicējas 2007.gada 26.janvārī dzīvesvietas deklarācijā sniegtajām ziņām, kurā kā tiesiskais pamats norādīta radniecība ar tā brīža dzīvokļa īpašnieci – pieteicējas māsu /pers. F/. Ņemot vērā, ka pieteicējas māsa ir mirusi, ir zudis tiesiskais pamats, kas kalpoja par pamatu pieteicējas dzīvesvietas deklarēšanai dzīvoklī. Turklāt saskaņā ar Civillikuma 339.pantu aizbildnība izbeidzas ar aizbilstamā pilngadību. Ņemot vērā, ka /pers. B/ ir sasniegusi pilngadību, pieteicējas aizbildnība pār viņu ir izbeigusies. Tādēļ, ja arī pieteicēja bija ieguvusi dzīvokļa lietošanas tiesības uz aizbildnības nodibināšanas pamata, tad šīs tiesības ir zudušas.

Pieteicēja nav iesniegusi komisijā pierādījumus tam, ka viņas un zemesgrāmatā ierakstīto dzīvokļa īpašnieču starpā būtu panākta vienošanās par dzīvokļa lietošanu. Arī zemesgrāmatā nav ierakstu par spēkā esošām dzīvokļa īres saistībām dzīvokļa īpašnieču un pieteicējas starpā. Tādējādi komisija secināja, ka ir zudis tiesiskais pamats pieteicējas dzīvesvietas deklarācijai dzīvoklī, un tādējādi nolēma anulēt ziņas par pieteicējas dzīvesvietas deklarāciju dzīvoklī, tādējādi nolēma anulēt ziņas par pieteicējas dzīvesvietas deklarāciju dzīvoklī.

[4] Tiesas sēdē pieteicējas pārstāve uzturēja pieteikumā ietverto prasījumu, pamatojoties uz tajā norādītajiem apstākļiem, kā arī iesniedza pieteikuma papildinājumu par mantiskā zaudējuma 100 *euro* apmērā atlīdzināšanu *(lietas 42.lapa)*.

Domes pārstāve tiesas sēdē pieteikumu neatzina, pamatojoties uz lēmumā un rakstveida paskaidrojumā norādītajiem apsvērumiem.

Trešā persona /pers. B/ norādīja, ka pieteicēja ar varu viņu izdzinusi no pašas dzīvokļa, tādēļ /pers.B/aizgājusi dzīvot pie sava drauga un tajā vairs nedzīvo jau no 18 gadu vecuma sasniegšanas (aptuveni no 2017.gada rudens). Dzīvoklī pastāvīgi dzīvo pieteicēja, kura /pers. B/ neatļauj tajā atrasties, tādēļ /pers.B/arī vērsusies pašvaldībā, aktualizējot dzīvesvietas deklarēšanas jautājumu. Savukārt trešā persona /pers. C/ norādīja, ka dzīvoklī viņa nedzīvo jau 9 gadus. Dzīvoklī pastāvīgi dzīvo pieteicēja, kura bija /pers.B/ aizbildne, tādēļ arī tajā bija deklarēta. Trešās personas (māsas) ir konsultējušās ar juristu, lai tiesas ceļā panāktu, ka pieteicēja atbrīvo dzīvokli *(lietas 46. un 47.lapa)*.

Motīvu daļa

[5] Tiesa, noklausoties procesa dalībnieku paskaidrojumus, kā arī novērtējot lietas apstākļus un lietā esošos pierādījumus, secina, ka pieteikums *ir daļēji apmierināms*.

[6] Lietā nav strīda par to, ka: 1) dzīvokļa īpašniece līdz savai nāvei (2008.gada 23.septembris) bija /pers. F/ (trešo personu māte un pieteicējas māsa) *(lietas 11.lapa)*; 2) 2007.gada 22.janvārī ar Saulkrastu pilsētas bāriņtiesas lēmumu /pers. F/ atņemtas /pers. B/ aprūpes tiesības, savukārt ar Rīgas bāriņtiesas 2007.gada 5.februāra lēmumu par /pers. B/ aizbildni iecelta pieteicēja *(lietas 9. un 10.lapa)*; 3) 2007.gada 26.janvārī pieteicēja deklarējusi savu dzīvesvietu dzīvoklī, pamatojoties uz radniecību ar tā īpašnieci *(lietas 23.lapa)*; 4) 2018.gada 26.martā un 16.jūlijā zemesgrāmatā izdarīti attiecīgi ieraksti par 2/3 domājamo daļu no dzīvokļa piederību /pers. B/ un 1/3 domājamo daļu piederību /pers. C/ *(lietas 11.lapa)*; 5) 2018.gada 23.augustā Rīgas domes Mājokļu un vides departamentā saņemts /pers. B/ lūgums anulēt ziņas par pieteicējas deklarēto dzīvesvietu dzīvoklī, jo viņai nav tiesiska pamata tajā dzīvot *(lietas 20. – 22.lapa)*; 6) 2018.gada 26.septembrī komisija nolēmusi anulēt pieteicējas deklarēto dzīvesvietu, lēmumā cita starp norādot, ka 2018.gada 28.augustā pieteicēja uzaicināta ierasties un sniegt paskaidrojumu par dzīvesvietas deklarēšanu dzīvoklī, tomēr līdz 2018.gada 25.septembrim uz aicinājumu viņa nav atsaukusies *(lietas 8.lapa)*.

Lietā strīds ir par to, vai, konstatējot iepriekš minētos apstākļus, komisija pamatoti secinājusi, ka pieteicējai nav tiesiska pamata dzīvot deklarētajā dzīvesvietā un ziņas par viņas deklarēto dzīvesvietu ir anulējamas.

[7] Dzīvesvietas deklarēšanas likuma 12.panta pirmā daļa noteic, ka ziņas par deklarēto dzīvesvietu iestāde anulē, ja: 1) dzīvesvietas deklarētājs vai viņa likumiskais pārstāvis, vai dzīvesvietas deklarētāja vai viņa likumiskā pārstāvja pilnvarota persona, deklarējot dzīvesvietu, sniegusi nepatiesas ziņas; 2) attiecīgajai personai nav tiesiska pamata dzīvot deklarētajā dzīvesvietā.

Minētajā tiesību normā likumdevējs ir devis pilnīgu uzskaitījumu apstākļiem, kurus konstatējot, tiek anulētas ziņas par personas deklarēto dzīvesvietu, un šie apstākļi nevar tikt tulkoti paplašināti. Līdz ar to iestādei, kura izskata jautājumu par personas deklarētās dzīvesvietas anulēšanu, nepieciešams konstatēt, vai pastāv kāds no likumā noteiktajiem gadījumiem ziņu par deklarēto dzīvesvietu anulēšanai *(sk. Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamenta 2011.gada 15.decembra rīcības sēdes lēmumu lietā SKA-1015/2011)*.

[8] Konkrētajā gadījumā komisija, anulējot ziņas par pieteicējas deklarēto dzīvesvietu īpašumā, piemērojusi Dzīvesvietas deklarēšanas likuma 12.panta pirmās daļas 2.punktu.

Piemērojot šo tiesību normu, iestādei un administratīvajai tiesai ir pienākums pārliecināties, kas veido personas tiesisko pamatu dzīvot deklarētajā dzīvesvietā un vai personas tiesiskais pamats dzīvot deklarētajā dzīvesvietā ir zudis *(sk. Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamenta 2013.gada 28.novembra sprieduma SKA-532/2013 10.punktu)*. Turklāt, vērtējot lēmumu par dzīvesvietas deklarēšanas anulēšanu, tiesai jāpārbauda, vai bija pamats anulēt ziņas par pieteicēja deklarēto dzīvesvietu brīdī, kad konkrētais administratīvais akts izdots *(Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamenta 2014.gada 12.septembra rīcības sēdes lēmuma lietā SKA-683/2014 6.punkts)*.

Savukārt tiesisks pamats apmesties uz dzīvi noteiktā nekustamā īpašumā personai ir trijos gadījumos, proti, ja: 1) tai pieder šis nekustamais īpašums; 2) attiecībā uz to ir noslēgts īres vai nomas līgums; 3) šā īpašuma lietošanas tiesības tā ieguvusi uz laulības, radniecības, svainības vai cita likumiska vai līgumiska pamata *(Dzīvesvietas deklarēšanas likuma 3.panta otrā daļa)*.

[9] Pārbaudot personas tiesisko pamatu dzīvot deklarētajā dzīvesvietā, iestādei un tiesai neizbēgami ir jāsaskaras ar civiltiesiskajām attiecībām (īpašuma, īres u.tml.), jo tikai tās var radīt personai subjektīvas tiesības dzīvot dzīvesvietā. Iestādei un tiesai ir pienākums šādas attiecības arī analizēt, bet vienīgi no to spēkā esības viedokļa, neieslīgstot apstākļos, kas skar tiesisko attiecību iegūšanu, grozīšanu vai izbeigšanu, jo saskaņā ar Dzīvesvietas deklarēšanas likuma 2.panta otro daļu dzīvesvietas deklarēšanas fakts pats par sevi nerada civiltiesiskas saistības *(sk. Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamenta 2008.gada 15.septembra sprieduma SKA-570/2008 14.punktu, 2011.gada 15.decembra lēmuma SKA-1015/2011 8.punktu, 2012.gada 15.maija sprieduma SKA-291/2012 11.punktu)*. Dzīvesvietas deklarēšanas iestādes kompetencē neietilpst izvērtēt to civiltiesisko darījumu tiesiskumu, uz kuru pamata persona ir ieguvusi nekustamā īpašuma lietošanas tiesības. Īres līgumu kā civiltiesisku līgumu atcelt vai atzīt par spēkā neesošu var vienīgi līguma dalībnieki, vai vispārējās jurisdikcijas tiesa. Minētās atziņas par līgumisko attiecību pastāvēšanu ir attiecināmas ne tikai uz īres līgumu, bet arī uz cita veida līgumiem, no kuriem izriet personas tiesības nekustamo īpašumu izmantot dzīvošanai *(sk. Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamenta 2014.gada 12.septembra rīcības sēdes lēmumu SKA-683/2014)*.

Ziņas par deklarēto dzīvesvietu būtu jāanulē, pēc iespējas neapdraudot likuma mērķa sasniegšanu. Līdz ar to, ja pastāv pamats šaubīties par to, vai tiesiskais pamats dzīvošanai noteiktā dzīvesvietā tiešām zudis, tostarp, ja tiek norādīts uz civiltiesisku strīdu, likuma mērķis prasa ziņas par deklarēto dzīvesvietu pēc iespējas paturēt spēkā. Ņemot vērā dzīvesvietas deklarēšanas publisko mērķi, iestādei būtu apstākļu noskaidrošana jāvērš uz to, vai ir izslēgta jebkāda tiesiskā pamata esība personai dzīvesvietā deklarēties. Pastāvot šaubām un turklāt konstatējot personas faktisko dzīvesvietu attiecīgajā dzīvesvietā, ziņu anulēšana nav pieļaujama *(sk. Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamenta 2013.gada 11.septembra sprieduma SKA-273/2013 8. un 9.punktu)*.

Vērtējot, vai ir pamats deklarētās dzīvesvietas anulēšanai, ir nozīme arī tam, vai persona faktiski lieto telpu deklarētajā dzīvesvietā un ir tajā sasniedzama *(sk. Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamenta 2012.gada 17.decembra rīcības sēdes lēmuma SKA-248/2012 6.punktu)*. Ja nekustamajā īpašumā reāli dzīvojošas (tajā sasniedzamas) personas tiesību tajā dzīvot neesība nav konstatēta ar tiesas spriedumu un persona uz tiesas sprieduma pamata nav izlikta no šā nekustamā īpašuma, tad nav saskatāms pamats neatzīt personas tiesības deklarēt dzīvesvietu šajā adresē *(sk. Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamenta 2008.gada 14.februāra sprieduma lietā SKA-31/2008 12.punktu)*.

Apkopojot minētās Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamenta (turpmāk – Augstākā tiesa) atziņas, secināms, ka, pārbaudot personas tiesisko pamatu dzīvot deklarētajā dzīvesvietā, iestādes kompetencē neietilpst izvērtēt to civiltiesisko darījumu tiesiskumu, uz kuru pamata persona ir ieguvusi nekustamā īpašuma lietošanas tiesības. Šos darījumus atcelt vai atzīt par spēkā neesošu var vienīgi līguma dalībnieki vai vispārējās jurisdikcijas tiesa. Turklāt, vērtējot, vai ir pamats deklarētās dzīvesvietas anulēšanai, svarīga nozīme ir tam, vai persona faktiski dzīvo deklarētajā dzīvesvietā un ir tajā sasniedzama. Tādējādi, ja nekustamajā īpašumā reāli dzīvojošas (tajā sasniedzamas) personas tiesību tajā dzīvot neesība nav konstatēta ar tiesas

spriedumu un persona uz tiesas sprieduma pamata nav izlikta no šā nekustamā īpašuma, tad nav saskatāms pamats neatzīt personas tiesības deklarēt dzīvesvietu šajā adresē un ziņu anulēšana nav pieļaujama.

[10] No lietas materiāliem konstatējams, ka pieteicēja dzīvesvietu dzīvoklī deklarējusi 2007.gada 26.janvārī, pamatojoties uz radniecību ar tā īpašnieci (/pers. F/). Savukārt, ņemot vērā Saulkrastu pilsētas bāriņtiesas 2007.gada 22.janvāra lēmumu par /pers. B/ aprūpes tiesību atņemšanu /pers. F/ un Rīgas bāriņtiesas 2007.gada 5.februāra lēmumu par pieteicējas iecelšanu par /pers. B/ aizbildni, secināms arī deklarēšanas mērķis, proti, pieteicējas dzīvesvietas maiņa, lai nodrošinātu /pers. B/ aizbildnību. Tādējādi, lai arī pieteicējas māsa 2008.gada 23.septembrī mira, viņas tiesības lietot dzīvokli saglabājās kā /pers. F/ mantinieces /pers. B/ aizbildnei, kā arī abu trešo personu radiniecei (mātes māsai). Turklāt pieteicēja norādījusi, ka dzīvokli mantojumā trešās personas saņēmušas ar apgrūtinājumiem – parādiem, kurus līdz 2015.gadam nomaksājusi tieši pieteicēja (saskaņā ar zemesgrāmatas datiem 2015.gada 3.martā dzēsta hipotēka 11 6000,01 *euro* apmērā), tāpat pieteicēja sniegusi materiālu atbalstu abām māsām. Ņemot vērā šos apstākļus, pieteicēja uzskata, ka ir tiesīga turpināt dzīvot dzīvoklī un to dara arī pašreiz.

Tātad pieteicējas gadījumā ir konstatējams viens no Dzīvesvietas deklarēšanas likuma 3.panta otrajā daļā noteiktajiem apstākļiem – īpašuma lietošanas tiesību iegūšana uz radniecības pamata, bet turpinājumā arī uz aizbildnības pamata. Turklāt pieteicējas gadījumā ir konstatējams, ka dzīvokļa lietošanas tiesības viņa arī reāli izmanto, faktiski dzīvojot tajā no 2007.gada 26.janvāra līdz pat šai dienai. Savukārt apstāklis, ka pieteicējas māsas meita /pers. B/, kura līdz savai pilngadībai (2017.gada 3.augustam) bija pieteicējas aizbildnībā, lūgusi anulēt pieteicējas dzīvesvietas deklarāciju, liecina par civiltiesiska rakstura strīdu par dzīvokļa lietošanas tiesībām. Minēto pēc būtības tiesas sēdē apstiprināja gan /pers. B/, norādot, ka pašvaldībā vērsusies, jo pieteicēja neatļauj viņai tajā atrasties, gan arī /pers. C/ norādot, ka trešās personas ir konsultējušās ar juristu, lai tiesas ceļā panāktu, ka pieteicēja atbrīvo dzīvokli.

Tādējādi konkrētajos apstākļos, kad pieteicēja reāli dzīvo dzīvoklī (tiesas sēdē šo apstākli apstiprināja arī abas trešās personas), viņas tiesību tajā dzīvot neesība nav konstatēta ar tiesas spriedumu un viņa uz tiesas sprieduma pamata nav izlikta no dzīvokļa, tad komisijai nebija pamata neatzīt pieteicējas tiesības deklarēt dzīvesvietu šajā adresē un nebija pieļaujama ziņu anulēšana. Savukārt komisija konkrētajā gadījumā, nepamatoti (bez atbilsošas šī apstākļa pārbaudes) secinot, ka pieteicēja dzīvoklī faktiski nedzīvo, pēc būtības ir vērtējusi civiltiesiska rakstura strīdu, nonākot pie secinājuma, ka pieteicējai dzīvokļa lietošanas tiesības ir zudušas. Tomēr šāda kompetence komisijai nav piešķirta. Jautājums par pieteicējas tiesībām lietot dzīvokli un viņas izlikšanu no tā ir vispārējās jurisdikcijas tiesas kompetencē, kas to vērtēs, saņemot dzīvokļa īpašnieku (pašreiz tās ir trešās personas) prasību par pieteicējas izlikšanu no dzīvokļa. Turklāt komisijas lēmums acīmredzami neatbilst dzīvesvietas deklarēšanas mērķim un būtībai, jo tiesiskajās attiecībās ar valsti un pašvaldību pieteicēja ir sasniedzama tieši dzīvoklī.

Līdz ar to komisijas lēmums kā tiesību normām neatbilstošs (prettiesisks) ir atceļams un atbilstoši Administratīvā procesa likuma 253.panta otrajai daļai tai uzliekams par pienākumu novērst pārsūdzētā lēmuma izpildes sekas, atjaunojot ziņas par pieteicējas deklarēto dzīvesvietu dzīvoklī. Tādējādi šajā daļā pieteicējas pieteikums ir apmierināms.

[11] Administratīvā procesa likuma 92.pants noteic, ka ikviens ir tiesīgs prasīt atbilstīgu atlīdzinājumu par mantiskajiem zaudējumiem vai personisko kaitējumu, arī morālo kaitējumu, kas viņam nodarīts ar administratīvo aktu vai iestādes faktisko rīcību. Savukārt Valsts pārvaldes iestāžu nodarīto zaudējumu atlīdzināšanas likuma 1.panta pirmā daļa noteic, ka likuma mērķis ir nodrošināt privātpersonai Satversmē un Administratīvā procesa likumā noteiktās tiesības uz atbilstīgu atlīdzinājumu par mantisko zaudējumu vai nemantisko kaitējumu, kas tai nodarīts ar valsts pārvaldes iestādes prettiesisku administratīvo aktu vai prettiesisku faktisko rīcību. Šā likuma 4.panta pirmā daļa noteic, ka iestāde zaudējumus var nodarīt ar darbību izdodot prettiesisku administratīvo aktu vai veicot prettiesisku faktisko rīcību, vai arī ar bezdarbību, ja iestādei bija pienākums rīkoties, bet tā prettiesiski nav rīkojusies. Savukārt šā likuma 5.pants noteic, ka tiesības uz zaudējuma atlīdzinājumu ir cietušajam, proti, privātpersonai, kas ir prettiesiska administratīvā akta adresāts vai trešā persona Administratīvā procesa likuma izpratnē, kā arī privātpersonai, pret kuru ir tieši vērsta vai kuru tieši skar iestādes prettiesiska faktiskā rīcība.

No minētajām tiesību normām ir secināms, ka zaudējumu (arī nemantiskā kaitējuma) atlīdzinājuma priekšnoteikums ir iestādes prettiesisks administratīvs akts, prettiesiska faktiskā rīcība vai prettiesiska bezdarbība.

Izskatāmajā lietā tiesa komisijas lēmumu atzina par prettiesisku, līdz ar to pieteicēja var prasīt zaudējumu atlīdzinājumu, kas nodarīti ar šo prettiesisko administratīvo aktu. Pieteicēja konkrētajā gadījumā lūgusi atlīdzināt viņai mantisko zaudējumu 100 *euro* apmērā, kas radies saistībā ar lietā sniegto juridisko palīdzību *(lietas 42.lapa)*.

[12] Zaudējumu atlīdzināšanas likuma 7.panta pirmā un trešā daļa cita starp noteic, ka mantiskais zaudējums šā likuma izpratnē ir katrs mantiski novērtējams pamet̄ums, kas cietušajam radies ar iestādes prettiesisku administratīvo aktu *(pirmā daļa)*. Mantiskais zaudējums aptver arī izmaksas, kas saistītas ar juridisko palīdzību. Šo izmaksu maksimālo apmēru nosaka Ministru kabinets *(trešā daļa)*. Savukārt Ministru kabinets 2011.gada 8.novembrī izdevis noteikumus Nr.859 „Noteikumi par privātpersonai atlīdzināmo juridiskās palīdzības izmaksu maksimālo apmēru" (turpmāk – Noteikumi Nr.859), saskaņā ar kuriem tiesai ir jālemj, kādā apmērā pieteicējam ir atlīdzināmas izmaksas par juridisko palīdzību.

Ņemot vērā Administratīvā procesa likumā noteikto administratīvās tiesas aktīvo lomu tiesas procesā, pamatoti var uzskatīt, ka administratīvajā procesā tiesības saņemt atlīdzību par juridiskās palīdzības sniegšanu var tikt ierobežotas un tas nebūtu pretrunā ar Satversmes 92.pantu *(sk. Augstākās tiesas 2007.gada 4.janvāra sprieduma SKA-14/2007 18.punktu)*. Tiesai nav pienākuma pilnā apmērā atlīdzināt pilnīgi visus ar juridisko palīdzību saistītos izdevumus, kas radušies, apstrīdot un pārsūdzot administratīvo aktu vai iestādes faktisko rīcību. Tiesai likums piešķir plašas tiesības izvērtēt atlīdzināmo zaudējumu apmēru un noteikt nevis pilnīgu, bet gan lietas apstākļiem atbilstīgu atlīdzinājumu. Tādējādi būtu pamatoti Satversmes 92.panta trešo teikumu interpretēt tā, ka tas piešķirtu administratīvajām tiesām tiesības lemt par apmēru, kārtību vai veidu, kādā privātpersona ir tiesīga saņemt atlīdzību par juridiskās palīdzības izdevumiem, kas radušies, vēršoties pret prettiesisku administratīvo aktu vai prettiesisku iestādes faktisko rīcību *(sk. Satversmes tiesas 2010.gada 11.jūnija lēmuma par tiesvedības izbeigšanu 8.punktu)*. Ievērojot minētās tiesu atziņas, likumdevējs Zaudējumu atlīdzināšanas likuma 7.panta trešajā daļā arī deleģējis Ministru kabinetam tiesības ierobežot privātpersonai atlīdzināmo juridiskās palīdzības izmaksu maksimālo apmēru.

Izskatāmajā lietā pieteicēja lūdz atlīdzināt viņai 100 *euro*, kurus samaksājusi zvērinātai advokātei par juridiskās palīdzības sniegšanu. Kā pierādījumus šiem izdevumiem pieteicēja iesniegusi: 1) 2019.gada 19.februāra pilnvaru (pieteicēja pilnvaro pārstāvēt savas intereses cita starp tiesā zvērinātu advokāti /pers.X/) *(lietas 38.lapa)*; 2) SEB bankas 2019.gada 19.marta maksājuma uzdevumu Nr.410 par 100 *euro* pārskaitīšanu zvērinātai advokātei /pers.X/ par juridisko palīdzību Rīgas administratīvajā tiesā 2019.gada 27.martā *(lietas 43.lapa)*; 3) 2019.gada 27.marta orderi Nr.9/2019 juridisko palīdzību tiesā *(lietas 39.lapa)*. Tātad no šiem pierādījumiem secināms, ka pieteicēja lūgusi atlīdzināt izmaksas, kas viņai radušās ar zvērinātas advokātes pārstāvību Administratīvās rajona tiesas 2019.gada 27.marta tiesas sēdē. Savukārt šī tiesas sēde norisinājusies no plkst.11.05 līdz plkst.12.08 *(lietas 44. – 49.lapa)*.

Ņemot vērā šos apstākļus kopsakarā ar noteikumu Nr.859 2.punktā (samaksu par juridisko palīdzību aprēķina par pilnām stundām) un

3.7.apakšpunktā (par pārstāvību tiesas sēdē atlīdzina 28,46 *euro* stundā) noteikto, tiesa secina, ka pieteicējai konkrētajā gadījumā atlīdzināmi 56,92 (28,46 × 2 h) *euro*. Tādējādi šajā daļā pieteicējas pieteikums ir apmierināms daļēji un atbildētājai uzliekams pienākums atlīdzināt pieteicējai mantisko zaudējumu 56,92 *euro* apmērā.

[13] Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 126.panta pirmo daļu, ja pieteikums pilnībā vai daļēji apmierināts, tiesa piespriež no atbildētāja par labu pieteicējam viņa samaksāto valsts nodevu.

Tiesa konstatē, ka valsts nodeva 30 *euro* apmērā par pieteikumu par lietas ierosināšanu tiesā ir samaksāta 2018.gada 17.oktobrī *(lietas 6.lapa)*. Tā kā pieteicējas pieteikums ir daļēji apmierināts, tad no Latvijas Republikas par labu pieteicējai piespriežama viņas samaksātā valsts nodeva.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 126.panta pirmo daļu, 246. – 251.pantu, 253.panta pirmo, otro un piekto daļu, 289. – 291.pantu, Administratīvā rajona tiesa

nosprieda

daļēji apmierināt /pers. A/ pieteikumu.

Atcelt Rīgas domes Personu dzīvesvietas reģistrācijas komisijas 2018.gada 26.septembra lēmumu (18.protokols, 2.4.29.punkts) ar tā pieņemšanas dienu.

Uzlikt par pienākumu Rīgas domes Personu dzīvesvietas reģistrācijas komisijai vienas nedēļas laikā no sprieduma spēkā stāšanās dienas atjaunot ziņas par /pers. A/ deklarēto dzīvesvietu adresē /adrese/.

Uzlikt par pienākumu Latvijas Republikai viena mēneša laikā no sprieduma spēkā stāšanās dienas atlīdzināt /pers. A/ mantisko zaudējumu 56,92 *euro* apmērā.

Piespriest no Latvijas Republikas par labu /pers. A/ viņas samaksāto valsts nodevu 30 *euro* apmērā.

Noraidīt /pers. A/ pieteikumu pārējā daļā.

Tiesas spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā viena mēneša laikā no tā sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu namā.

Spriedums sastādīts 2019.gada 16.aprīlī.

Tiesnesis G.Ploriņš